

Pälkäneen kunnanvaltuusto on 7.12.2022 § 93 hyväksynyt Pälkäneen kunnalle uuden kuntastrategian ”Pälkäne parasta aikaa 2030”. Kuntastrategiassa on määritelty se tahtotila, johon pyritään ja ne tavoitteet, joiden kautta tuo tahtotila saavutetaan. Strategian toimeenpano tapahtuu talousarviossa määriteltyjen toimenpiteiden kautta.

Pälkäneen kuntastrategian tahtotila, tavoitteet ja painopistealueet:



Hyvinvoinnin, elinvoiman ja kestävän kehityksen painopistealueiden sisältö on määritelty seuraavasti:

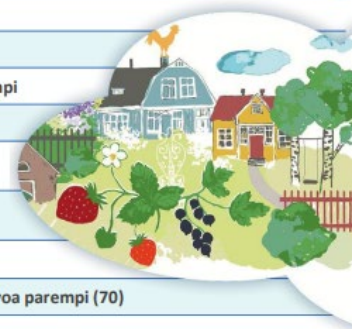
| HYVINVOINTI                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ELINVOIMA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | KESTÄVÄ KEHITYS                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy</b><br><i>Pälkäneen kunnan tavoitteena on hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat. Palveluita pyritään järjestämään hyvinvointivaikutuksia ennakoiden ja syrjäytymistä ehkäisten. Palveluiden järjestämisessä huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevat asukasryhmät.</i> | <b>Yritys- ja yhteisötoiminnan edellytysten parantaminen</b><br><i>Pälkäne on hyvä paikka rittää ja tehdä työtä. Pälkäneläiset yhteisöt tukevat kunnan elinvoiman kehittymistä ja positiivista yrityskulttuuria. Kunnan palvelut ja toimintaympäristöt tukevat asukkaiden ja yritysten vireää toimintaa. Elinvoimaiset yritykset ja paikallisyhteisöt ovat tärkeä voimavara.</i> | <b>Kunnan talous on tasapainossa</b><br><i>Kunnan käyttötalous saadaan tasapainoon ja vahvistetaan kunnan investointikykyä elinvoimaa ja tulevaa kehitystä tukeviin investointeihin. Merkittävissä päätöksissä arvioidaan niiden vaikutukset pitkällä aikavälillä kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan elinvoimaan.</i> |
| <b>Kuntalaisten hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen eri ikäryhmät huomioiden</b>                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Positiivinen muuttovirta</b><br><i>Pälkäneen vetovoima on hyvä ja kuntaan muuttaa enemmän uusia asukkaita kuin kunnasta</i>                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Päätöksissä, hankinnoissa ja toiminnassa tavoitellaan ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja</b>                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Kuntalaisia tuetaan ja kannustetaan aktiiviseen, liikunnalliseen ja hyvinvointia tukevaan elämäntapaan. Kunta tarjoaa liikunnan ja kulttuurin palveluita ja toimintaympäristöjä mahdollistamalla monipuolisen hyvinvoinnista huolehtimisen.</i> | <i>muutetaan pois. Kunta saa monipuolisesti uusia asukkaita eri ikäryhmistä. Kuntaa ja sen asumismahdollisuuksia markkinoidaan vahvasti potentiaalisille uusille asukkaille.</i>                                                                                                  | <i>Pälkäneen kunta on sitoutunut toteuttamaan Etelä-Pirkanmaan ympäristöohjelmaa. Päätöksiä ja hankintoja tehdessä arvioidaan niiden ympäristövaikutuksia.</i>                                                            |
| <b>Henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi</b><br><i>Pälkäneen kunnan henkilöstö on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva. Työtä ja työympäristöjä kehitetään aktiivisesti ja työssä viihdytään.</i>                                                    | <b>Monipuolisten asumisratkaisujen ja -ympäristöjen edistäminen</b><br><i>Kunta edistää toiminnallaan monipuolisten ja riittävien asumismahdollisuuksien ja -ympäristöjen kehittämistä ja ideointia paikkakunnalle sekä markkinoi eri asumismuotoja ja tontteja aktiivisesti.</i> | <b>Kunta kuulee ja osallistaa kuntalaisia</b><br><i>Kunta toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa niin kuntalais- ja kyläiltojen, kuulemistilaisuuksien kuin sähköisenkin vuorovaikutuksen osalta.</i> |

### DIGITALISAATIO

Pälkäneellä edistetään digitaalisten palveluiden käyttöönottoa kuntalaisten hyvinvoinnin, kunnan elinvoiman ja kestäväen kehityksen lisäämiseksi.

| Mittaristo                                                       | Nyt                  | TAVOITETASO 2030                           |
|------------------------------------------------------------------|----------------------|--------------------------------------------|
| Asukasluku                                                       | 6 421                | 6 400 tai suurempi                         |
| Tuloveroprosentti                                                | 8,9                  | alle kuntien keskiarvon (v. 2023 ka = 8,5) |
| Kunnan lainamäärä/asukas                                         | 1 218 € (12/2022)    | alle kuntien keskiarvon                    |
| Konsernin lainamäärä/asukas                                      | 3 824 €              | v. 2022 ka = 3 359 € / 7 871 €             |
| Myytyjen asuintonttien määrä/vuosi                               | 7 (v. 2023)          | 10                                         |
| Nettomuutto                                                      | -6 (2023)            | Positiivinen nettomuutto                   |
| Valokuituliittymien määrä                                        | 790 (10/2023)        | 1 300                                      |
| Yritysten määrä                                                  | 690                  | 700                                        |
| Perustettujen yritysten määrä/vuosi                              | 19 (8/2023)          | 40                                         |
| Yrityksissä olevien työpaikkojen määrä                           | 951 (htv, 2021)      | 1 100                                      |
| Työttömyysprosentti                                              | 6,2 (11/2023)        | 6 % tai pienempi                           |
| Kuntalaisten kokonaistyytyväisyys asteikolla 1-5                 | 3,4 (kysely v. 2022) | 4                                          |
| Kunnan henkilöstön yleisarvosana työnantajalle asteikolla 1-5    | 3,7 (v. 2023)        | 4                                          |
| *Ilmastopäästöjen määrän väheneminen vuoteen 2007 verrattuna     | - 25 %               | - 80 %                                     |
| Hiilineutraaliuteen tähtäävät uudet toimintatavat tai teot/vuosi | 2                    | 3                                          |
| TEA-viisareiden yhteisarvosana                                   | 64                   | Maan keskiarvoa parempi (70)               |
| Kuntalaisten osallistaminen – tilaisuudet ja kyselyt/vuosi       | 7 (9/2023)           | 10                                         |
| Kuntalaiskyselyyn vastanneiden määrä                             | 504 (2022)           | 650                                        |



Strategian toteutumista arvioidaan paitsi talousarviossa asetettujen tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden kautta, niin myös strategialle määritellyn mittariston avulla. Strategian mittaristoa tarkastellaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa kuntastrategian tarkastamisen yhteydessä. Kuntastrategiaan on tehty valtuustokauden välitarkastelu kunnanvaltuustossa 28.11.2023 § 58.

## Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Ulkoiset tuloarviot ja määrärahat

| Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu | TP 2024         | TA 2025         | TA 2026         | TS 2027         | TS 2028         |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>TOIMINTATUOTOT</b>                 | <b>142 475</b>  | <b>135 360</b>  | <b>153 000</b>  | <b>153 000</b>  | <b>153 000</b>  |
| Myyntituotot                          | 3 054           | 3 000           | 2 000           | 2 000           | 2 000           |
| Maksutuotot                           | 129 784         | 122 000         | 151 000         | 151 000         | 151 000         |
| Tuet ja avustukset                    | 9 636           | 10 360          |                 |                 |                 |
| <b>TOIMINTAKULUT</b>                  | <b>-378 117</b> | <b>-467 834</b> | <b>-430 577</b> | <b>-439 096</b> | <b>-447 878</b> |
| Henkilöstökulut                       | -251 106        | -280 093        | -246 627        | -251 436        | -256 343        |
| Palvelujen ostot                      | -97 742         | -148 074        | -153 250        | -156 458        | -159 821        |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat         | -11 137         | -21 850         | -22 850         | -23 220         | -23 597         |
| Muut toimintakulut                    | -18 132         | -17 816         | -7 850          | -7 982          | -8 117          |
| <b>TOIMINTAKATE</b>                   | <b>-235 643</b> | <b>-332 474</b> | <b>-277 577</b> | <b>-286 096</b> | <b>-294 878</b> |

Toimialan käyttötalouden sitovuustaso kunnanvaltuustoon nähden merkattu sinisellä (ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen erotus eli toimintakate).

Tilivelvollinen: tekninen johtaja Harri Apell ja johtava rakennustarkastaja Arttu Jokinen

### TOIMIALAN TEHTÄVÄ

Rakennus- ja ympäristöjaosto huolehtii sekä luontaisen että rakennetun elinympäristön monimuotoisuuden, viihtyvyyden, kauneusarvojen, terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvän rakentamistavan säilymisestä ja edistämisestä. Jaoston toimialaan kuuluu myös ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun ja rakentamisen ohjauksen ja neuvonnan järjestäminen sekä lakisääteinen rakentamisen valvonta. Jaosto hoitaa eri laeissa ja muualla rakennusvalvontaviranomaiselle ja ympäristönsuojeluviranomaiselle määrätyt tehtävät, ellei niitä ole hallintosäännössä delegoitu rakennus- ja ympäristöjaoston alaiselle viranhaltijalle.

### TOIMIALAN TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2026

Ympäristöyksikön toiminnan painopisteenä on laadukkaiden, luotettavien ja oikein mitoitettujen viranomaispalvelujen tuottaminen.

Rakennusvalvonnassa keskeisiä painotuksia ovat sähköisten palvelujen ja toimintatapojen kehittäminen, mikä sisältää mm. kuntarekisteritoimittajan kilpailuttamisen, asiointin ja arkistoinnin sähköistämisen sekä prosessien tehostamisen. Vuoden 2026 alusta voimaan tuleva käsittelyaikatakuu edellyttää, että rakentamislupahakemukset ratkaistaan kolmen kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta. Tämä edellyttää resurssien huolellista kohdentamista ja toimintatapojen yhtenäistämistä. Samalla tietomallipohjaisen lupakäsittelyn ja rakennusten hiililaskennan osaamista tulee syventää ja luoda käytännön soveltamisenmenettelyjä. Rakennusjärjestyksen päivitys valmistellaan vuoden 2026 aikana.

Lisäksi valmistautuminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (Ryhti/RYTJ) käyttöönottoon jatkuu, sillä sen vaiheittainen käyttöönotto edellyttää kunnissa teknisiä ja toiminnallisia muutoksia viimeistään vuoden 2029 määräaikaan mennessä. Arkistoinnin osalta Pälkäneen paperiarkisto digitoitiin sähköiseen muotoon vuoden 2025 aikana, ja hyvien kokemusten pohjalta myös Luopioisten arkiston digitointia on syytä harkita.

Ympäristönsuojelun puolella keskeisiä painopisteitä ovat vuonna 2025 käynnistetyn pohjavesien suojelusuunnitelman päivityksen loppuunsaattaminen vuoden 2026 alussa sekä vesistöjen seurannan jatkaminen yhteistyössä Aito Suvi ry:n kanssa. Seurannan perustana on Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen laatima Pälkäneen vesistöjen seurantaohjelma vuosille 2023–2027.

Ilmastotyöhön sisältyvät Etelä-Pirkanmaan kuntien yhteisen ilmastoasiantuntijan ja Ilmastovahti-palvelun kustannukset. Lisäksi talousarviossa halutaan mahdollistaa paikallisia toimenpiteitä, joilla edistetään kunnan hiilineutraaliustavoitteita.

Henkilöstön osalta vuoden 2025 lopulla palkataan teknisten palveluiden ja ympäristöyksikön yhteinen asiantuntijasihteeri. Resurssien tasapainoinen käyttö ja kohdentaminen on välttämätöntä, jotta yksikkö pystyy vastaamaan lupamäärien vaihteluihin ja uuden lainsäädännön mukaisiin määräaikoihin.

#### KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALAN TOIMINNASSA VUONNA 2026

Vuonna 2026 toimialan toimintaympäristöön vaikuttavat useat merkittävät muutokset.

Rakentamislupahakemusten käsittelylle säädetty kolmen kuukauden määräaika tulee voimaan vuoden alusta, mikä edellyttää resurssien tarkkaa kohdentamista ja toimintatapojen yhtenäistämistä seuraamusten välttämiseksi. Rakennusten ja rakennuspaikkojen hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen raportointivelvollisuus lisää viranhaltijoiden osaamistarvetta ja edellyttää käytännön menettelyiden kehittämistä.

Toiminnan taloudellisia edellytyksiä tukee se, että maksutuottojen arvioidaan säilyvän vähintään vuoden 2025 tasolla. Talousarvion kannalta riskinä on kuitenkin lupamäärien mahdollinen väheneminen. Palvelujen kustannuskehitystä puolestaan kiihdyttää useampi tekijä: Lupapisteen palveluiden hintojen noin 2 prosentin korotus sekä kuntarekisterin noin 4,5 prosentin nousu vuoden 2026 alusta. Lisäksi kunta-alan palkkaratkaisu kasvattaa kustannuksia arviolta 2,5 prosenttia verrattuna vuoden 2024 tasoon.

Toimialan henkilöstöön ja osaamiseen vaikuttavat myös rakentamislain uudet pykälät, jotka aiheuttavat koulutustarvetta viranhaltijoille sekä lisäävät kustannuspainetta ohjelmistojen muutosten ja päivitysten vuoksi. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (Ryhti/RYTJ) vaiheittainen käyttöönotto tulee edellyttämään teknisiä ja toiminnallisia muutoksia kunnan järjestelmissä. Lisäksi talousarviossa on varauduttu uuden työntekijän palkkaamiseen yhdessä teknisten palveluiden kanssa, jotta pystytään vastaamaan toiminnan kasvaviin vaatimuksiin ja lupamäärien vaihteluihin.

| Kuntastrategian painopiste                                           | Kuntastrategian tavoite                                | Talousarviotavoite                                                                                                                                                | Mittari          |
|----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| HYVINVOINTI:<br><i>Pälkäneläiset ovat aktiivisia ja voivat hyvin</i> | Kuntalaisten hyvinvointi, painopisteenä ennaltaehkäisy | Rakennusjärjestyksen päivitystyön saattaminen loppuun voimaan tulevan rakentamislain ja sen muuttamisesta annetun lain vaatimusten mukaiseksi ja Pälkäneen kunnan | Toteutunut (K/E) |

|                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                    |                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
|                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                              | ominaispiirteet<br>huomioivaksi.                                                                                                                                                                                                   |                  |
|                                                                                                                                                                                                                 | Henkilöstön<br>jaksaminen ja<br>hyvinvointi                                                  | Tavoitteena on<br>ylläpitää ja vahvistaa<br>työhyvinvointia<br>järjestämällä vähintään<br>yksi yhteinen<br>työhyvinvointipäivä<br>vuodessa sekä<br>pitämällä säännölliset<br>kehityskeskustelut<br>jokaisen työntekijän<br>kanssa. | Toteutunut (K/E) |
| ELINVOIMA:<br><i>Kunnan palvelut ja<br/>toimintaympäristö<br/>tukevat asukkaiden<br/>ja yritysten vireää<br/>toimintaa.<br/>Elinvoimaiset<br/>paikallisyhteisöt ja<br/>yritykset ovat<br/>tärkeä voimavara.</i> | Positiivinen<br>muuttovirta                                                                  | Rakennuslupien<br>käsittelyaikatakuun (3<br>kk) toteutuminen;<br>tavoitteena käsitellä<br>käsittelyvalmiit<br>uudisrakentamisen<br>luvut keskimäärin alle<br>21 vuorokaudessa.                                                     | Toteutunut (K/E) |
| KESTÄVÄ KEHITYS:<br><i>Kunta toimii<br/>sosiaalisesti,<br/>ekologisesti ja<br/>taloudellisesti<br/>kestävällä tavalla.</i>                                                                                      | Kunnan talous on<br>tasapainossa.                                                            | Rakennusvalvonnan<br>taksan tarkistaminen<br>vuoden 2026 aikana<br>siten, että maksut<br>vastaavat yleistä<br>kustannuskehitystä ja<br>toiminnan<br>kustannusvastaavuutta.                                                         | Toteutunut (K/E) |
|                                                                                                                                                                                                                 | Päätöksissä ja<br>hankinnoissa<br>tavoitellaan<br>ympäristön kannalta<br>kestäviä ratkaisuja | Suositaan<br>aloituskokousten<br>pitämistä etänä.                                                                                                                                                                                  | Toteutunut (K/E) |